

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Studijní obor: **AjL-ČjL/uSŠ**

Název práce: **Transformace artušovské látky ve fantasy literatuře**

Autorka práce: **Bc. Aneta Hřebejková**

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Tomáš Jajtner, Ph.D. et Th.D.**

Oponent diplomové práce: **doc. PhDr. Ladislav Nagy, Ph.D.**

Stručná charakteristika práce

Diplomová práce Anety Hřebejkové zpracovává proměny artušovské látky ve vybraných dílech anglické fantasy literatury posledních padesát let: trilogii Mary Stewartové o kouzelníku Merlinovi, *Kouzelník Merlin (The Crystal Cave, 1970)*, *Meč krále Artuše (The Hollow Hills, 1973)* a *Okouzlený kouzelník (The Last Enchantment, 1979)*, *Mlhy Avalonu (The Mists of Avalon, 1983)* Marrión Zimmer Bradleyové a *Pohřbený obr (The Buried Giant, 2015)* Kazua Ishigura. První dvě kapitoly se věnují problematice žánru „fantasy“ literatury a dějinám artušovského tématu, kapitoly 3-5 pak vlastní analýze zmíněných děl. Autorka sleduje proměny dějové linky i specifické důrazy jednotlivých zpracování, tj. rekontextualizaci a restrukturalizaci nejrozličnějších postav příběhu (kouzelník Merlin, homoerotické vztahy hlavních protagonistů, nový význam okrajových postav příběhu), pojem „nadpřirozena“, náboženské problémy, ale i vztah paměti a zapomnění. Práce je zakončena celkovým shrnutím.

Celkové zhodnocení

Aneta Hřebejková si pro svou diplomovou práci vybrala fantasy literaturu, konkrétně různé varianty zpracování artušovské legendy. Budiž úvodem řečeno, že to je volba relevantní. Žánrová literatura — a zejména fantasy — hraje na literárním poli stále výraznější roli. To, co bylo kdysi opomíjeno jako pouhé „čtivo“, „eskapismus“ nebo „upadlá literatura“, je nyní bráno vážně nejen literární kritikou a teorií, ale i kulturními studiemi. Žánrová literatura, se svým důrazem na příběh, se stává ohromným rezervoárem látky, která pak může být rozvíjena dalšími médii (seriálová tvorba, kinematografie, počítačové hry, fan fiction, merchandising) a ta dokáže ještě výrazněji posílit „imersivní“ charakter fikčních světů předkládaných v knize/příběhu.

Aneta Hřebejková se rozhodla pro artušovskou látku a její motivy zkoumala v několika vybraných dílech. Je chvályhodné, že vedle knih skutečně plnokrevně „žánrových“ zařadila do svého výboru i knihu autora mainstreamu, totiž román *Pohřbený obr* Kazua Ishigura. Pokud bych měl vedle relevantní volby tématu vyzdvihnout ještě nějakou přednost práce, určitě by to byla schopnost interpretace konkrétních textů vycházející z pozorného a detailního čtení. S tím se pojí i schopnost pregnantního vyjádření: Aneta Hřebejková zvolila osobitý, na akademickou práci ne úplně obvyklý styl, nicméně je třeba zdůraznit, že tento styl velmi dobře odpovídá diskutované látce, práce působí velmi svěže a dobře se čte.

Pokud bych se měl jako oponent kriticky vyjádřit k několika sporným bodům, tak paradoxně musím začít u zmíněného svěžího stylu. Zdá se, že autorku práce svádí k odvržení teorie a potlačení analýzy. To vlastně sama přiznává, když na straně 19 píše: „Pro čtenáře, posluchače a dobrodruhy není kategorizování příběhů klíčové — to ponechme literárním vědcům. Obrácení tváře k samotnému jádru příběhů je lákavější než kterákoli teorie.“ Tato věta mi v diplomové práci v oblasti literární filologie přijde skandální. Jednak je banální („šedivá je teorie, zelený strom života“, to slýcháváme v komentářích k fotbalovým utkáním), jednak zpochybňuje autorčino stanovisko. Z jaké pozice píše, když ne z pozice aspirujícího literárního vědce. Z pozice kritika? To by samozřejmě bylo přijatelné, ale v textu žádný kritický výkon nepodává. Spíše jen interpretuje a popisuje. Tohle nejasné vymezení vlastní pozice se navíc nešťastně propisuje do celého textu: jeho název zní „Transformace artušovské látky ve fantasy literatuře“, jenže žádné transformace sledovány, natož pak analyzovány nejsou: autorka pouze vybere několik knih, které sdílejí artušovské motivy a tyto knihy popíše. Celé práci pak chybí jasně formulovaná teze, což se nejbolestněji projevuje v závěru.

Naopak chválím pečlivost zpracování s minimem chyb („Milanu Machovci“ na s. 12, „mýtické“ namísto „mytické“ na s. 13).

K diskusi pro obhajobu dávám dvě otázky. Jak souvisí příběh s heideggerovskou starostí o existenci (jak je naznačováno na s. 12). A za druhé, v jakém smyslu se mluví o „velkých příbězích“ na s. 12? Mohla by autorka toto osvětlit zejména v kontextu Lyotardovy teorie o konci velkých vyprávění?

Hodnocení této práce je značně obtížné. Rozhodně nelze hodnocení vyřešit nějakým kompromisem. Lze si představit obě pozice: že práce k obhajobě nebude doporučena vzhledem k výše uvedeným skutečnostem (absence nějakého argumentu, analýzy, teorie, metodologie); stejně dobře si však lze představit pozici zcela opačnou, kdy práce bude hodnocena výborně právě pro svěží styl, který odpovídá zvolenému tématu, za dobře zvolené téma, pozorné čtení a v neposlední řadě čtenářský entusiasmus, který je ze stránek patrný. Po dlouhém váhání jsem se rozhodl přiklonit k druhé pozici.

Práci **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: **výborně**

18. 8. 2022

Datum

Podpis